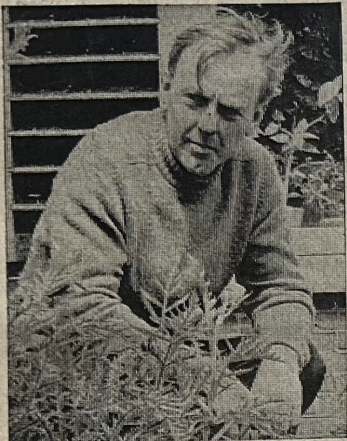

Natuur moet terug naar onze steden

door
Dick Ringlever

* Louis le Roy

* Le Roy's tuin in Oranjewoud: acht jaar geleden nog een stuk weiland, nu een hof met welig groen.

Het nieuwe paradijs noemt Louis le Roy de met een dik plantenkleed bedekte 1500 meter tuingrond rond zijn zelf gebouwde woning aan de rustige landweg in het Friese Oranjewoud. Een stukje puur natuur, waarop de menshand geen verwoestende werking heeft kunnen hebben. Op zijn grond krijgt homo sapiens, het grote gevaar voor de natuur, geen kans. Wat groeit, laat hij groeien, zonder ingreep, zonder mes, zonder te snoeien, hoogstens begeleidt hij hier en daar wat. „'t is de enige manier om de aarde weer leefbaar te maken, om de natuur weer een kans te geven, als die er althans nog is”.

Wie is die Friese tekenleraar, die professoren en studenten ontvangt, die wethouders en burgemeesters uit alle delen van het land op bezoek krijgt om zich te laten oriënteren over zijn ideeën en het gelijk van zijn theorie te aanschouwen in zijn tuin en op zijn vorig jaar aangekochte lap grond, waar hij de weg terug naar de natuur weer vrijmaakt?

Het kost Le Roy geen moeite toe te geven, dat hij zijn theorieën niet baseert op de status van de gediplomeerde vakman, van de bioloog. „Dat willen we hier allemaal zo graag; we doen niets anders dan de mens indelen in vakken, hem conditioneren aan zijn analytische kennis. Zover zijn we al, dat we zelfs onszelf aan banden leggen. Waarom zou je je kennis en kunde niet eigen kunnen maken buiten de universiteit om en waarom zou je niet veel verder kunnen kijken dan de studietoelaf, die je tijdens zo'n zorgvuldig beperkte specialistische opleiding krijgt opgediend? Je vastloopt in één specialisme is een vorm van verkeerde monocultuur”.

Dat begrip monocultuur hanteert hij ook veelvuldig als hij, rijdend op zijn stokpaardje, praat over de wijze, waarop de mens met de natuur omspringt, als hij wrange kritiek oefent op instituten als de Heidemaatschappij, Staatsbosbeheer en de gemeentelijke plantsoeneindinsten.

„De mens van vandaag is er zich niet meer van bewust, dat hij niet naast de natuur staat, maar er deel van uitmaakt. Dat hij leeft in één grote cyclus, waarin de bladluus een even belangrijke functie heeft als hijzelf. We beseffen niet eens, dat door het verdwijnen van hele plant- en diergroepen een levensgevaarlijke situatie voor onszelf ontstaat. Kruisingsmocht zich dan nog gezond voelen na zijn duik in het Noordzeewater, maar wat zegt dat? Hij vergeet de toestand van al dat leven, dat onder hem leeft: onder de top, waarop de mens in de natuur staat. Wanneer dat leven systematisch wordt uitgeroeid, loopt ook de mens direct gevaar, want van dat leven moet hij juist leven”.

Hiermee wil Le Roy duidelijk maken, dat we met z'n allen hard bezig zijn een aanslag op onszelf te plegen, dat we de natuur angstvallig buiten onze samenleving proberen te houden. „Kijk maar naar het groen in de steden, voorzover er nog groen is. Een paar grassprietten,

een bosje tulpen, hier en daar een boompje. We lijden aan de gazonnitus. Teverdrien zijn we pas als we alles netjes hebben gesond, als we kunnen uitkijken op vlakgeschoren gazons. We hebben niet eens door, dat zo iets steriel en stomvervelend is en — wat veel erger is — dat we daarmee de natuur geweld aandoen”.

Zijn theorie: laat groeien, wat groeit, blijf er met je handen af, hoogstens mag de mens de eerste jaren wat begeleiden. „Het is allemaal erg eenvoudig, want heus, de natuur laat geen bende ontstaan. De natuur heeft juist een ordenend principe.

In onze angst voor een verachte chaos gaan we voordat het nodig is zelf ordenen en — om maar een voorbeeld te noemen — onkruid opruimen. Alsof onkruid geen natuur is. Het beantwoordt alleen niet aan onze economische wetten: het levert geen rendement op. Maar de natuur heeft nu eenmaal andere wetten”.

Zijn gelijk heeft hij bezweven in zijn eigen tuin. Acht jaar geleden bestond die slechts uit welgedrongen, nu groeien er 4000 plantensoorten, waaronder diverse, die in Nederland nauwelijks meer te vinden zijn.

„Door gewoon niets te doen, heb ik weer optimale levenskansen geschapen. Ook voor de insecten en andere dieren. Kijk maar naar deze acacia. Hij zit vol slakken. Ongedierte? Welnee, die slakken hebben een belangrijke functie, ze maken de stammen en takken schoon, waardoor zo'n boom weer beter kan ademen. Waar vind je nog zulke glanzende gezonde bomen? De meeste zijn groen aangeslagen, door de algen, en daardoor ongezond”.

En wat de insecten betreft: in Le Roy's theorieën hebben ook die een waardevolle functie. Hij zal ze dan ook nooit met spuitbussen te lijf gaan. Bladluis op een rozenstruik? Laat maar rustig zitten; die gaat vanzelf weer weg, dat regelt de natuur wel. Je kan het beschouwen als een aanval van de natuur op iets wat ze daar niet wenst en wat daar eigenlijk niet hoort. Uiteindelijk wint wat het sterkst is. Meestal de rozenstruik. Maar anders wordt het wanneer je in je tuin duizend van die struiken zet. Dat is een vorm van monocultuur en omstandigheden daar niet van houdt, zal de aanval op zo'n rozenzorg veel heviger zijn; dat wordt gewoon een explosie”.

Op zijn enkele hectaren, vorig jaar gekochte grond, bewijst hij

dat aanschouwelijk. „Vorig jaar had ik hier enorme bossen brandnetels en kijk nu eens: er staan er nu heel wat minder. De natuur heeft het teveel gewoon zelf weggewerkt. Met het gras gaat het net eender. Elk jaar verdwijnt er meer van en komen er andere planten voor in de plaats. Als je het maar niet maait en de planten niet uitroeit. En ik ben ervan overtuigd, dat wanneer je twintig jaar lang niets doet er weer een bos staat. Net als vroeger, toen 95 procent van ons land bedekt was met bos (nu nog maar 7,2 procent)”.

„We hebben het allemaal in eigen hand; alleen als we de natuur maar de vrije hand geven. Dat betekent niet, dat je niet eens een boom mag rooien. Maar dan moet je hem wel laten liggen. In zo'n boomstam zit namelijk een berg energie, die door het natuurlijke rottingsproces terugkeert in de bodem. Het is een veel gemaakte fout van veel bosbeheerders bomen te verwijderen. Als je bijvoorbeeld een beuk weghaalt, onttrek je aan de bodem. Dat kan je een jaar keer doen, maar dan moet je niet vreemd opkijken, als dat bos ineens zegt: doe het zelf maar. Er zit dan gewoon te weinig kalk in de grond. En die er weer in te brengen, is voor de mens bijna niet mogelijk”.

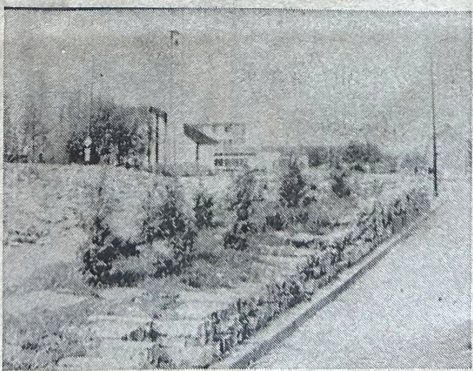
Le Roy probeert dat nu op zijn lap grond, waarop hij straks vierduizend plantensoorten wil kweken. Op de eenvoudigste manier: nadat hij daar een tweede huis bouwde (hij, met eigen hand, waarom niet? De mens bouwde toch vroeger ook zijn eigen huis?) gewoon te laten liggen. Niet in de eerste plaats om er een beukenbos op te zetten, maar om weer levenskansen te scheppen voor de slakken, die in de loop der jaren op de grond zijn verdwenen. „Je ziet het aan de bomen; ze zijn groen aangeslagen. We hebben weer schoonmakers nodig”.

Dat alles wil hij volgens de natuurlijke manier bereiken. Zonder bespuitingen, zonder stikstofbemesting. „Die hebben enorm veel gekwaad gedaan. Daar moeten we vanaf. We moeten meer op de natuur zelf vertrouwen en ons voor ogen houden, dat elk stuk grond culmineert naar vruchtbare grond, als we maar niet ingrijpen”.

„Dat geldt zelfs voor een onvruchtbare gebied bij uitstek als de Sahara. Ik ben ervan

overtuigd, dat die zonder veel moeite weer begroeid kan worden. Je moet alleen aan de zuidelijke rand een tien tot vijftig kilometer brede strook natuur zijn gang laten gaan. Een strook, waar niets aan wordt gedaan. Laat de natuur zelf dat maar doen. Juist door menselijk ingrijpen, zitten we nu met onrendabele woestijnen opgescheept. Daardoor hebben we in maar honderd jaar het woestijngebied laten uitgroeien tot een oppervlakte, die nu 27 procent van onze aardbol uitmaakt. Een eeuw terug was dat nog maar 9 procent. De mens zelf is er de schuld van”.

Le Roy geeft toe, dat zijn ideeën in de door de wetten van de economie geregeerde samenleving, tot nu toe maar weinig zijn aangeslagen. „Ik zou ook niet anders hebben verwacht. Ga maar na, welke gevolgen dat zou hebben. De hele kunstmeest-industrie zou op z'n kont liggen. Om dan nog maar niet eens te spreken over de landbouwwerktuigen-industrie. Maar aan de andere kant mag je je wel afvragen welke gevolgen het zal hebben als we het roer nu niet radicaler omgooien. Kijk naar de Betuwe, waarover nu al wordt gesproken als over de „silent Betuwe”. Er is door al die bespuitingen al bijna geen insect meer te vinden. De Betuwe is dood. Zo is het ook met vele andere plantensoorten. Sinds 1900 zijn er door ons ingrijpen al zeker vijftig verdwenen”.

* Heerenveens proefplantsoen, waar kwistig werd gewerkt met pin. „Over een paar jaar hebben we hier prachtige groene heuvels met planten, die vrijwel nergens meer worden gevonden”.

Die ontwikkeling te stuiten, is het doel van Le Roy, al weet hij, dat zijn acties maar traag weerklink zullen vinden, geremd als zij worden door de wetten van de economie. Met name poogt hij zijn ideeën toegepast te krijgen in de grote steden, waar groen steeds zeldzamer wordt. „En wanneer het er wel is, komen we niet verder dan een grassveldje en wat keurig op een rijtje gezette struiken. Het lijkt wel of ze bij de plantsoeneindinsten al op papier het aantal grassprietten vaststellen. Op die manier krijgt de monocultuur van het beton een antwoord in een monocultuur van gras. Daardoor ontstaat een enorm saal levensbeeld. Ook in de stad moeten we de natuur gewoon haar eigen werk laten doen”.

In dit verband wijst hij op het park aan de een kilometer lange Heerenveense Kennedylaan, dat met toestemming van het gemeentebestuur geheel volgens het ontwerp van Le Roy werd aangelegd. Het oudste deel ervan is vijf jaar oud en fungeert nu al als een groene „ruimte” in een nieuwbouwwijk midden in een woonwijk. Als een deel van de natuur zelf geschapen tuin met hoog groen, bloemen (ook van onkruid) en een ruigheid, die men nergens in stadsplantsoenen zo vindt.

„In het begin hebben we de natuur een beetje moeten helpen, maar nu zijn we, althans in het eerste deel, zover, dat we

er nauwelijks meer iets aan hoeven te doen. De natuur ordent nu zelf”. Het jongste deel van het achttien meter brede park laat nog minder groen zien. „Maar”, zegt Le Roy, „als je hier over een paar jaar terugkomt, ken je het niet meer terug”.

In dit deel heeft Le Roy opvallend veel gewerkt met pin. Oude brokken steen markeren de paden en hier en daar verrijzen zelfs hele pinhopen. „Laat dat allemaal maar rustig liggen. We hebben er hier en daar wat planten op gezet en die zorgen wel, dat de pinhoop binnen een paar jaar helemaal overwoekerd is. Dan worden het kleine groene heuvels”.

Volgens Le Roy is deze manier van werken op den duur veel voordeliger dan de tuin aanleg volgens het „geijkte stramien. Het eerste jaar ben je wat duurder uit, maar daarna zijn de kosten vrijwel nihil. Een tuinman is nauwelijks nodig, want dode bladeren en takken mogen niet worden opgeruimd. En geharkt hoeft er al evenmin te worden”.

In diverse andere plaatsen heeft Le Roy dergelijke experimenten in uitvoering. Meestal in dorpen. „Maar het ziet er naar uit, dat ik straks ook een kans krijg in de grote stad. Gesprekken daarover zijn al aan de gang”.

Voor al de nieuwbouwwijken ziet Le Roy mogelijkheden voor zijn systeem. „In die veelal saale wijken kan de natuur dienen als een levend bouwelement, als een antipode tegen de statische stenen bouwvormen. Om die natuur zo royaal mogelijk in de stad te brengen, is hij ook voorstander van radiaalgevoel gebouwd steden.

„Dat schept meer kansen om het groen tot diep in de stad te laten binnendringen. Zoals we nu onze steden bouwen, gaat het fout. Het zijn gelsoldeerde en gesloten betonnen eenheden. Zeg maar staatsgevangnissen. Daar moeten we van af. Een stad kan je niet loszjen van haar omgeving”.

„Ook in de stad hoort de natuur. Als je die natuur niet toelaat, krijg je een constructie, die eenzijdig is en voos. De stelling is wel eens geneigd dat uit het oog te verliezen. Hij denkt dat hij het met zijn stedelijke cultuur wel kan redden. Maar dat is dom en zelfs catastrofaal, want het voortbestaan van de natuur is ook in de grote stad gewoon een levensvoorwaarde voor de mens”.